Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

3 päivänä joulukuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Asetus (EY) N:o 1/2005 — 1 artiklan 5 kohta — Eläinten suojelu kuljetuksen aikana — Eläinsuojeluyhdistys kuljettaa kodittomia koiria jäsenvaltiosta toiseen — Kaupallisen toiminnan käsite — Direktiivi 90/425/ETY — 12 artikla — Käsite ”yhteisön sisäistä kauppaa harjoittava kauppias”

Asiassa C-301/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesverwaltungsgericht (Saksa) on esittänyt 9.4.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.6.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Pfotenhilfe-Ungarn e.V.

vastaan

Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein,

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgerichtin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: kolmannen jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen, joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (esittelevä tuomari) ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.6.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Pfotenhilfe-Ungarn e.V., edustajanaan Rechtsanwalt K. Leondarakis,

— Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein, edustajanaan Rechtsanwalt W. Ewer,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato F. Urbani Neri,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Eberhard,

— Euroopan komissio, asiamiehinään B. Eggers ja H. Kranenborg,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.9.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta 22.12.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005 (EUVL L 3, s. 1) 1 artiklan 5 kohdan sekä eläinlääkärin- ja kotieläinjalostustarkastuksista yhteisön sisäisessä tiettyjen elävien eläinten ja tuotteiden kaupassa 26.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/425/ETY (EYVL L 224, s. 29), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/60/ETY (EYVL L 268, s. 7; jäljempänä direktiivi 90/425), 12 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat eläinsuojeluyhdistys Pfotenhilfe-Ungarn e.V. (jäljempänä Pfotenhilfe-Ungarn) ja Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein (Schleswig-Holsteinin osavaltion alueellinen energia-alan siirtymä-, maatalous-, ympäristö- ja maaseutuministeriö, jäljempänä ministeriö) ja jossa on kyse viimeksi mainitun tekemästä päätöksestä saattaa eläinten terveyttä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaiset ilmoitus- ja rekisteröintivelvollisuudet koskemaan Pfotenhilfe-Ungarnia erään tämän yhdistyksen suorittaman rajatylittävän koirien kuljetuksen yhteydessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1/2005

3 Asetuksen N:o 1/2005 johdanto-osan 2, 12 ja 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) [Eläinten suojelemisesta kuljetuksen aikana ja direktiivien 90/425/ETY ja 91/496/ETY muuttamisesta 19.11.1991 annetun] neuvoston direktiivin 91/628/ETY [(EYVL L 340, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna 14.4.2003 annetulla asetuksella (EY) N:o 806/2003 (EUVL L 122, s. 1; jäljempänä direktiivi 91/628),] mukaisesti neuvosto on antanut eläinten kuljetusta koskevia sääntöjä, joilla pyritään poistamaan elävien eläinten kaupan teknisiä esteitä ja antamaan markkinajärjestelyille mahdollisuus toimia sujuvasti, samalla kun turvataan eläinten suojelun riittävä taso.

– –

(12) Kaupallisella kuljetuksella ei tarkoiteta yksinomaan kuljetuksia, joihin liittyy rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa. Kaupallisiksi kuljetuksiksi luetaan erityisesti myös kuljetukset, joihin liittyy tai joiden tavoitteena on välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto.

– –

(21) Rekisteröityjä hevoseläimiä, sellaisina kuin ne on määritelty [eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista elävien hevoseläinten liikkuvuuden ja kolmansista maista tapahtuvan tuonnin osalta 26.6.1990 annetun neuvoston] direktiivin 90/426/ETY [(EYVL L 224, s. 42, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2004/68/EY (EUVL L 139, s. 320)] 2 artiklan c alakohdassa, kuljetetaan usein muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin, ja tällaiset kuljetukset on suoritettava yhdenmukaisesti tämän asetuksen yleisten tavoitteiden kanssa. Kun otetaan huomioon tällaisten siirtojen luonne, on ilmeisen asianmukaista poiketa tietyistä säännöksistä, kun rekisteröityjä hevoseläimiä kuljetetaan kilpailuihin, kilpa-ajoihin, kulttuuritapahtumiin tai siitostarkoituksia varten. – –”

4 Tämän asetuksen 1 artiklan 1 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan yhteisössä tapahtuviin elävien selkärankaisten eläinten kuljetuksiin, myös erityistarkastuksiin, joita viranomaiset tekevät yhteisön tullialueelle saapuville tai sieltä lähteville kuljetuserille.

– –

5. Tätä asetusta ei sovelleta sellaiseen eläinkuljetukseen, joka ei tapahdu kaupallisen toiminnan yhteydessä – –”

5 Asetuksen 33 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Kumotaan direktiivi [91/628] – – 5. tammikuuta 2007 alkaen. Viittauksia [kumottuun] direktiiviin – – pidetään viittauksina tähän asetukseen.”

Direktiivi 90/425

6 Direktiivin 90/425 johdanto-osan toisessa, kolmannessa, neljännessä ja viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”eläinten ja eläimistä valmistettavien tuotteiden yhteisen markkinajärjestelmän yhdenmukainen toiminta edellyttää kyseisten eläinten ja tuotteiden yhteisön sisäisen kaupan kehityksen eläinjalostusta ja eläinlääkintää koskevien esteiden purkamista; tässä suhteessa eläinten ja maataloustuotteiden vapaa liikkuvuus on olennainen osa markkinoiden yhteistä järjestelyä ja sen olisi helpotettava maataloustuotannon järkiperäistä kehittämistä ja tuotannontekijöiden parasta mahdollista käyttöä,

eläinlääkinnän alalla ihmisten ja eläinten terveyden turvaamiseksi tarkoitetut tarkastukset suoritetaan nykyisin rajoilla,

lopullisena päämääränä on eläinlääkärintarkastusten rajoittaminen lähetyspaikkaan; tämän päämäärän saavuttaminen edellyttää eläinten terveyden turvaamiseen liittyvien perusvaatimusten yhdenmukaistamista,

sisämarkkinoiden toteuttamiseksi on tarpeen painottaa lähetyspaikassa suoritettavia tarkastuksia ja sellaisten tarkastusten järjestämistä, jotka voitaisiin suorittaa määräpaikassa; tällainen ratkaisu johtaa yhteisön sisäisillä rajoilla suoritettavien eläinlääkärintarkastusten poistamiseen, ja tässä yhteydessä on syytä säilyttää yhteisön määräyksissä oleva terveystodistus tai tunnisteasiakirja,

– –”

7 Direktiivin 90/425 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että eläinlääkärintarkastuksia, jotka suoritetaan liitteessä A lueteltuihin direktiiveihin kuuluville eläville eläimille ja tuotteille tai kauppaa varten tarkoitetuille 21 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetuille eläville eläimille ja tuotteille, ei enää suoriteta rajoilla, vaan ne suoritetaan tämän direktiivin mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan soveltamista.

– –

Tätä direktiiviä ei sovelleta lemmikkieläinten liikkumiseen silloin, kun on kyse muusta kuin kaupallisesta tarkoituksesta ja kun eläin matkustaa siitä vastaavan luonnollisen henkilön mukana.”

8 Direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

3) ’kaupalla’ [ETY:n] perustamissopimuksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltioiden välistä kauppaa,

– –”

9 Direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että kaikki yhteisön sisäistä 1 artiklassa olevien eläinten tai tuotteiden kauppaa harjoittavat kauppiaat:

a) merkitään toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä etukäteen viralliseen rekisteriin,

b) pitävät kirjaa toimituksista ja eläinten ja tuotteiden myöhemmästä määräpaikasta 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohdassa tarkoitettujen lähetysten osalta.

Tätä kirjaa on säilytettävä toimivaltaisen kansallisen viranomaisen määräämän ajan, jolloin se voidaan pyynnöstä esittää toimivaltaiselle viranomaiselle.”

10 Direktiivin 90/425 liitteessä A luetellaan muun muassa direktiivit, joissa säädetään eläville eläimille tehtävistä eläinlääkärintarkastuksista, jotka on suoritettava tämän direktiivin säännösten mukaisesti. Näihin säädöksiin kuuluu direktiivi 91/628.

Asetus (EY) N:o 998/2003

11 Lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin kuljetuksiin sovellettavista eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista ja neuvoston direktiivin 92/65/ETY muuttamisesta 26.5.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 998/2003 (EUVL L 146, s. 1) kumottiin lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista 12.6.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 576/2013 (EUVL L 178, s. 1). Kun otetaan huomioon pääasiaan liittyvien tosiseikkojen tapahtuma-ajankohta, asetusta N:o 998/2003 kuitenkin sovelletaan niihin. Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan eläinten terveyttä koskevat vaatimukset, joita on noudatettava muissa kuin kaupallisissa lemmikkieläinten kuljetuksissa, ja näiden kuljetusten valvontaa koskevat säännöt.”

12 Asetuksen 2 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltiosta toiseen tapahtuviin tai kolmansista maista lähtöisin oleviin, liitteessä I lueteltuihin lajeihin kuuluvien lemmikkieläinten kuljetuksiin.”

13 Kyseisen asetuksen 3 artiklan a alakohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’lemmikkieläimillä’ liitteessä I lueteltuihin lajeihin kuuluvia eläimiä, jotka kulkevat omistajansa tai niistä kuljetuksen aikana omistajan lukuun vastaavan luonnollisen henkilön mukana ja joita ei ole tarkoitettu myytäviksi tai luovutettaviksi uudelle omistajalle,

_ _”

14 Koirat kuuluvat asetuksen N:o 998/2003 liitteessä I olevassa A osassa mainittuihin eläinlajeihin.

Saksan oikeus

15 Eläinsairauksilta suojautumisesta sisämarkkinoilla annetun asetuksen (Binnenmarkt-Tierseuchenschutzverordnung, jäljempänä BmTierSSchV) 4 §:ssä, jolla pantiin täytäntöön erityisesti direktiivin 90/425 12 artiklan a alakohta, säädetään seuraavaa:

”Sen, joka osana elinkeinotoimintaa

1. aikoo siirtää tai tuoda yhteisön sisällä eläimiä tai liitteessä I tarkoitettuja tuotteita tai

2. kuljettaa kesyjä kavioeläimiä osana yhteisön sisällä tapahtuvaa siirtämistä tai tuontia, on ennen tällaiseen toimintaan ryhtymistä ilmoitettava aikeestaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Tämä vaatimus ei koske yrityksiä, joiden on saatava lupa kalasairausasetuksen (Fischseuchen-Verordnung) 15 §:n 1 tai 3 momentin taikka 14 §:n mukaisesti, eikä yrityksiä, jotka sen perusteella, että ne harjoittavat 1 momentissa tarkoitettua toimintaa, on jo rekisteröity tai hyväksytty toisessa jäsenvaltiossa. Toimivaltainen viranomainen kirjaa tällä tavalla ilmoitetut yritykset rekisteriin ja osoittaa niille rekisterinumeron.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Pfotenhilfe-Ungarn on rekisteröity, kansallisen vero-oikeuden säännösten nojalla yleishyödylliseksi tunnustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää eläinten suojelua ja toimia aktiivisesti kyseisellä alalla. Yhdistyksen kotisivuilla muun muassa välitetään sijoitettaviksi kodittomia koiria, joista suurin osa on eläinsuojeluyhdistysten suojissa Unkarissa. Jos henkilö haluaa hankkia koiran, Pfotenhilfe-Ungarn tekee hänen kanssaan niin kutsutun suojelusopimuksen, jossa kyseinen henkilö sitoutuu huolehtimaan koiran hyvinvoinnista ja maksamaan maksun, jonka suuruus on yleensä 270 euroa. Sopimuksen tekemisen jälkeen Pfotenhilfe-Ungarnin jäsenet kuljettavat koirat Saksaan ja luovuttavat ne sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat luvanneet ne vastaanottaa. Koirien omistusoikeutta ei kuitenkaan siirretä näille henkilöille, ja jos suojelusopimusta rikotaan, Pfotenhilfe-Ungarn voi käyttää peruutusoikeutta. Se on edellä kuvatulla tavalla sijoittanut vuosina 2007–2012 yli 2 000 koiraa.

17 Pfotenhilfe-Ungarn kuljetti 29.12.2009 39 koiraa Unkarista Saksaan. Koska kuljetetuista koirista yhden terveys- ja rokotustilanteesta oli epäselvyyttä, ministeriö lähetti paikallisesti toimivaltaiselle eläinlääkintäviranomaiselle ohjekirjeen, jossa se määräsi tämän tarkastamaan kaikki kuljetukseen sisältyneet eläimet.

18 Ministeriö katsoi, ettei Pfotenhilfe-Ungarn voinut vedota lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin kuljetuksiin sovellettaviin eläinten terveyttä koskeviin vaatimuksiin, joista säädetään asetuksessa N:o 998/2003, koska sen järjestämät eläinten kuljetus ja sijoittaminen ovat kaupallista toimintaa. Ministeriön mukaan on näin ollen sovellettava asetuksen N:o 1/2005 säännöksiä, joten Pfotenhilfe-Ungarnin on noudatettava eläinten terveyttä koskevan kansallisen säännöstön ja erityisesti BmTierSSchV:n 4 §:n mukaista ilmoitus- ja rekisteröintivelvollisuutta.

19 Verwaltungsgericht (hallintotuomioistuin) hylkäsi Pfotenhilfe-Ungarnin tästä ministeriön päätöksestä nostaman kanteen. Oberverwaltungsgericht (ylempi hallintotuomioistuin) puolestaan hylkäsi Pfotenhilfe-Ungarnin tästä tuomiosta tekemän valituksen. Viimeksi mainittu teki sitten mainitusta tuomiosta Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Bundesverwaltungsgerichtiin (liittovaltion hallintotuomioistuin).

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii ensiksi, onko asetuksen N:o 1/2005 soveltaminen sen käsiteltävänä olevassa asiassa suljettu pois, koska kyseisen asetuksen 1 artiklan 5 kohdan mukaan sitä ”ei sovelleta sellaiseen eläinkuljetukseen, joka ei tapahdu kaupallisen toiminnan yhteydessä”. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti, mikä merkitys kyseisessä säännöksessä olevalle ”kaupallisen toiminnan” käsitteelle on annettava ja onko tältä osin merkitystä voitolla tai voiton tavoittelulla, kun erityisesti otetaan huomioon asetuksen johdanto-osan 12 ja 21 perustelukappale.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa toiseksi selvittää, millä edellytyksin henkilöä voidaan pitää direktiivin 90/425 12 artiklassa tarkoitettuna ”yhteisön sisäistä kauppaa harjoittavana kauppiaana” (”Unternehmer” direktiivin saksankielisessä versiossa). Kyseisen tuomioistuimen mukaan ei ole epäilystä siitä, että Pfotenhilfe-Ungarn harjoittaa tässä säännöksessä tarkoitettua yhteisön sisäistä kauppaa. Sen sijaan ei ole varmaa, voidaanko tätä yhdistystä pitää yrityksenä (”Unternehmen” saksankielisessä versiossa), kun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään tältä osin kaupallisen toiminnan harjoittamista.

22 Tässä tilanteessa Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion hallintotuomioistuin) päätti lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko kyse asetuksen (EY) N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitetusta eläinkuljetuksesta, joka ei tapahdu kaupallisen toiminnan yhteydessä, silloin, kun kuljetuksen suorittaa yleishyödylliseksi tunnustettu eläinsuojeluyhdistys ja kuljetuksen tarkoituksena on sijoittaa kodittomia koiria kolmansien osapuolten huostaan sellaista maksua (’suojamaksu’ – Schutzgebühr) vastaan, joka

a) on määrältään pienempi kuin ne kustannukset, joita yhdistykselle aiheutuu eläimestä, sen kuljetuksesta tai sen sijoittamisesta, tai se juuri kattaa ne, tai joka

b) ylittää mainitut kustannukset mutta josta saatu voitto käytetään muiden kodittomien koirien sijoittamisesta aiheutuvien kustannusten taikka kodittomista eläimistä tai muista eläinsuojeluhankkeista aiheutuvien kustannusten kattamiseen?

2) Onko kyse direktiivin 90/425/ETY 12 artiklassa tarkoitetusta yhteisön sisäistä kauppaa harjoittavasta kauppiaasta silloin, kun yleishyödylliseksi tunnustettu eläinsuojeluyhdistys tuo kodittomia koiria Saksaan ja sijoittaa ne kolmansien osapuolten huostaan sellaista maksua (’suojamaksu’) vastaan, joka

a) on määrältään pienempi kuin ne kustannukset, joita yhdistykselle aiheutuu eläimestä, sen kuljetuksesta tai sen sijoittamisesta, tai se juuri kattaa ne, tai joka

b) ylittää mainitut kustannukset mutta josta saatu voitto käytetään muiden kodittomien koirien sijoittamisesta aiheutuvien kustannusten taikka kodittomista eläimistä tai muista eläinsuojeluhankkeista aiheutuvien kustannusten kattamiseen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään, onko asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua ”kaupallisen toiminnan” käsitettä tulkittava siten, että se kattaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toiminnan eli yleishyödyllisen yhdistyksen harjoittaman kodittomien koirien kuljetuksen jäsenvaltiosta toiseen näiden koirien luovuttamiseksi sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet ottamaan ne vastaan ja maksaneet summan, joka lähtökohtaisesti kattaa kyseiselle yhdistykselle tästä aiheutuneet kustannukset.

24 On aluksi todettava, että asetuksessa N:o 1/2005 ei täsmennetä ”kaupallisen toiminnan” käsitteen ulottuvuutta. Kun unionin oikeudessa ei ole määritelty tällaista käsitettä, sitä on tulkittava muun muassa sen asiayhteyden ja unionin lainsäätäjän tavoitteiden perusteella (ks. vastaavasti tuomio Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Ensiksi on todettava asiayhteydestä, johon tämä käsite kuuluu, että asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdan mukaan asetusta ”ei sovelleta sellaiseen eläinkuljetukseen, joka ei tapahdu kaupallisen toiminnan yhteydessä”. Kyseisessä säännöksessä ei tehdä eroa taloudellista voittoa tavoittelevan ja voittoa tavoittelemattoman kaupallisen toiminnan välillä.

26 Asetuksen N:o 1/2005 johdanto-osan 12 perustelukappaleessa todetaan kuitenkin, että kaupallisella kuljetuksella ei tarkoiteta yksinomaan kuljetuksia, joihin liittyy rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa, ja että kaupallisiksi kuljetuksiksi luetaan erityisesti myös kuljetukset, joihin liittyy tai joiden tavoitteena on välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto. Toisin kuin Pfotenhilfe-Ungarn väittää kirjallisissa huomautuksissaan, tästä perustelukappaleesta ei kuitenkaan voida päätellä, että kaupallinen toiminta edellyttää voittoa tai voiton tavoittelua.

27 Asetuksen johdanto-osan 21 perustelukappaleesta käy nimittäin ilmi, ettei ole suljettu pois, että myös muiden kuin kaupallisten kuljetusten voidaan tietyissä tapauksissa katsoa olevan asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua kaupallista toimintaa. Kuten kyseisessä perustelukappaleessa todetaan, rekisteröityjä hevoseläimiä nimittäin kuljetetaan usein muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin, muun muassa kilpa-ajoihin ja kulttuuritapahtumiin. Nämä kuljetukset on niiden ei-kaupallisesta luonteesta huolimatta lähtökohtaisesti toteutettava tämän asetuksen säännöksiä noudattaen.

28 On myös otettava huomioon asiayhteys, johon asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohta laajemmin liittyy.

29 Tämän asetuksen oikeudellinen perusta on EY 37 artikla (josta on tullut SEUT 43 artikla), ja se kuuluu näin ollen sisämarkkinapolitiikan alaan. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tavaroiden tuontia tai palvelujen tarjoamista vastiketta vastaan on pidettävä perussopimuksessa tarkoitettuna taloudellisena toimintana (ks. vastaavasti tuomio Schindler, C-275/92, EU:C:1994:199, 19 kohta; tuomio Meca-Medina ja Majcen v. komissio, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 22

ja 23 kohta sekä tuomio Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, 27 ja 28 kohta). Ratkaiseva tekijä, jonka perusteella toiminnan voidaan katsoa olevan taloudellista, on se, että toimintaa ei pidä harjoittaa vastikkeetta (ks. vastaavasti tuomio Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, 32 kohta).

30 Jotta toiminnan voitaisiin katsoa olevan taloudellista, ei sitä vastoin ole tarpeen, että sitä harjoitetaan voiton tavoittelemiseksi (ks. vastaavasti tuomio Smit ja Peerbooms, C-157/99, EU:C:2001:404, 50 ja 52 kohta sekä tuomio Jundt C-281/06, EU:C:2007:816, 33 kohta).

31 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen toiminta eli se, että yleishyödyllinen yhdistys kuljettaa säännöllisesti suuren määrän koiria viedäkseen ne yksityisille, joiden huostaan ne luovutetaan sellaisen sopimuksen perusteella, jossa määrätään muun muassa rahasumman maksamisesta tälle yhdistykselle, suoritetaan asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun kaupallisen toiminnan yhteydessä, vaikka kyseinen yhdistys ei tavoittele eikä saa voittoa.

32 Tätä päätelmää ei horjuta se, että koirien omistusoikeutta ei siirretä henkilöille, joiden huostaan koirat luovutetaan. Joka tapauksessa Pfotenhilfe-Ungarnin harjoittaman kaltaista toimintaa voidaan pitää palvelujen tarjoamisena näille henkilöille ja näin ollen asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna kaupallisena toimintana.

33 Toiseksi tätä tulkintaa tukevat asetuksen N:o 1/2005 päämäärät eli eläinten suojelu kuljetuksen aikana, joka on asetuksen ensisijainen päämäärä, sekä elävien eläinten kaupan teknisten esteiden poistaminen ja markkinajärjestelyjen sujuva toiminta, jotka mainitaan kyseisen asetuksen johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa (ks. vastaavasti tuomio Danske Svineproducenter, C-316/10, EU:C:2011:863, 44 kohta).

34 Kun otetaan huomioon nämä päämäärät, kaupallisen toiminnan käsitettä ei voida tulkita suppeasti. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 53 kohdassa, asetuksen N:o 1/2005 soveltamisalan rajaaminen voittoa tavoittelevaan kaupalliseen toimintaan uhkaisi erityisesti vaarantaa kyseisen asetuksen ensisijaisen päämäärän, joka on mainittu tämän tuomion edellisessä kohdassa.

35 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua ”kaupallisen toiminnan” käsitettä on tulkittava siten, että se kattaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toiminnan, joka koskee yleishyödyllisen yhdistyksen suorittamaa kodittomien koirien kuljetusta jäsenvaltiosta toiseen näiden koirien luovuttamiseksi sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet ottamaan ne vastaan ja maksaneet summan, joka lähtökohtaisesti kattaa kyseiselle yhdistykselle tästä aiheutuneet kustannukset.

Toinen kysymys

36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa toisella kysymyksellään selvittää, onko direktiivin 90/425 12 artiklassa tarkoitettua käsitettä ”yhteisön sisäistä kauppaa harjoittavat kauppiaat” tulkittava siten, että se koskee muun muassa yleishyödyllistä yhdistystä, joka kuljettaa kodittomia koiria jäsenvaltiosta toiseen näiden koirien luovuttamiseksi sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet ottamaan ne vastaan ja maksaneet summan, joka lähtökohtaisesti kattaa kyseiselle yhdistykselle tästä aiheutuneet kustannukset.

37 On aluksi tutkittava, sovelletaanko direktiiviä 90/425 pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen asiaan.

38 Direktiivin 1 artiklan neljännen kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta eläinlääkärintarkastuksiin, jotka liittyvät lemmikkieläinten liikkumiseen jäsenvaltioiden välillä silloin, kun on kyse muusta kuin kaupallisesta tarkoituksesta ja kun eläin matkustaa siitä vastaavan luonnollisen henkilön mukana.

Tällaista liikkumista koskee asetus N:o 998/2003 siltä osin kuin eläimet kulkevat omistajansa tai niistä kuljetuksen aikana omistajan lukuun vastaavan luonnollisen henkilön mukana ja kun eläimiä ei ole tarkoitettu myytäviksi tai luovutettaviksi uudelle omistajalle.

39 On todettava, että direktiivin 90/425 1 artiklan neljännessä kohdassa säädetyssä poikkeuksessa täsmennetään, että lemmikkieläimen on matkustettava siitä kuljetuksen aikana vastaavan luonnollisen henkilön mukana. Tätä poikkeusta varten ei näin ollen oteta huomioon kuljetusta, joka tapahtuu oikeushenkilön vastuulla. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on suorittaa tämän edellyttämä selvitys.

40 Joka tapauksessa mainittu poikkeus koskee yksinomaan sellaisia lemmikkieläinten kuljetuksia jäsenvaltioiden välillä, jotka eivät ole kaupallisia. Vaikka Pfotenhilfe-Ungarnin kaltainen yleishyödylliseksi tunnustettu yhdistys ei tavoittele voittoa eikä sillä ole kaupallista tavoitetta, on niin, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 57 kohdassa, että sen toiminnassa, joka koostuu koirien sijoittamisesta sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet vastaanottamaan ne ja maksaneet tietyn summan, on siten ainakin jossain määrin samankaltaisuutta lemmikkieläinkauppojen harjoittaman koirien myynnin kanssa. Ensiksi mainitun kaltaisen toiminnan ei näin ollen voida katsoa olevan täysin vailla direktiivin 90/425 1 artiklan neljännessä alakohdassa tarkoitettua kaupallisuutta.

41 Näin ollen pääasia kuuluu direktiivin 90/425 soveltamisalaan.

42 On siis toiseksi tutkittava, voidaanko Pfotenhilfe-Ungarnin kaltaista yleishyödylliseksi tunnustettua yhdistystä pitää direktiivin 90/425 12 artiklassa tarkoitettuna ”yhteisön sisäistä eläinten kauppaa harjoittavana kauppiaana”.

43 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa käsitteen ”kauppias” saksankieliseen versioon (”Unternehmer”) ja pohtii, sekoittuuko tämä yrityksen (”Unternehmen”) käsitteeseen siten, että kyseisen tuomioistuimen mukaan ainoastaan kaupallista toimintaa harjoittavia henkilöitä voitaisiin pitää ”kauppiaina”.

44 On totta, että eräissä direktiivin 90/425 kieliversioissa käytetään sanaa, joka viittaa kaupallisen toiminnan harjoittamiseen tai, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 62 kohdassa, jopa voiton tavoitteluun, erityisesti saksan, englannin, hollannin ja ruotsin kieliversioissa, joissa käytetään sanoja ”Unternehmer”, ”dealers”, ”handelaars” ja ”handlare”. Direktiivin muissa kieliversioissa, kuten erityisesti espanjan (”agentes”), tanskan (”erhvervsdrivende”), ranskan (”opérateurs”), italian (”operatori”), portugalin (”operadores”) ja romanian (”operatorii”) kieliversioissa käytetään sanaa, jonka merkitys on neutraalimpi ja yleisempi.

45 Kauppiaan käsite ei kuitenkaan ole erillinen edellytys, koska direktiivin 90/425 12 artiklan soveltamisen kannalta merkityksellinen kriteeri liittyy toimintaan, jota kauppias harjoittaa, eli ”yhteisön sisäiseen kauppaan”.

46 Viimeksi mainitulla käsitteellä tarkoitetaan direktiivin 90/425 2 artiklan 3 kohdan mukaan SEUT 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Viimeksi mainitun, tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevaan II osastoon sisältyvän määräyksen mukaan tulliliitto käsittää kaiken tavaroiden kaupan.

47 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseisessä määräyksessä tarkoitettuina tavaroina on pidettävä tuotteita, jotka voidaan arvioida rahassa ja jotka voivat sellaisenaan olla liiketoimien kohteena (tuomio komissio v. Italia, 7/68, EU:C:1968:51, s. 626). Kyseinen määritelmä kattaa eläimet (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Belgia, C-100/08, EU:C:2009:537, 83 kohta). Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 63 kohdassa, tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevia

EUT-sopimuksen määräyksiä sovelletaan lähtökohtaisesti siitä riippumatta, kuljetetaanko kyseisiä tavaroita kansallisten rajojen yli myynti- tai jälleenmyyntitarkoituksessa vai henkilökohtaiseen käyttöön tai kulutukseen (ks. vastaavasti tuomio Schumacher, 215/87, EU:C:1989:11, 22 kohta).

48 Näin ollen toimijan harjoittaman toiminnan voittoa tavoitteleva luonne ei ole ratkaiseva, jotta se voitaisiin luokitella direktiivin 90/425 12 artiklassa tarkoitetuksi yhteisön sisäiseksi kaupaksi.

49 Kyseisen direktiivin johdanto-osan toisen, kolmannen ja neljännen perustelukappaleen mukaan direktiivin tarkoituksena on sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä eläinten yhteisön sisäisen kaupan kehityksen esteiden purkaminen muun muassa rajoittamalla eläinlääkärintarkastukset lähetyspaikkaan, mikä edellyttää ihmisten ja eläinten terveyden turvaamiseen liittyvien perusvaatimusten yhdenmukaistamista.

50 Direktiivin 90/425 12 artiklaa, jonka mukaan kaikki yhteisön sisäistä direktiivissä tarkoitettujen eläinten kauppaa harjoittavat kauppiaat merkitään toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä etukäteen viralliseen rekisteriin ja niiden on pidettävä kirjaa toimituksista, on siis tulkittava tämän päämäärän valossa. Kauppiaiden virallinen rekisteri ja toimituksia koskeva kirjanpito mahdollistavat sen, että toimivaltaiset viranomaiset voivat sekä alkuperämaana olevassa jäsenvaltiossa että määrävaltiona olevassa jäsenvaltiossa suorittaa tämän direktiivin päämäärien saavuttamiseksi tarvittavat säännölliset ja pistokokein tehtävät eläinlääkärintarkastukset.

51 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa suuri joukko kodittomia koiria, joiden – kuten Pfotenhilfe-Ungarn ja Euroopan komissio totesivat unionin tuomioistuimen istunnossa – terveydentila on yleensä heikompi kuin muiden koirien, on kuljetettu ryhmänä jäsenvaltiosta toiseen, direktiivillä 90/425 tavoiteltua päämäärää eli eläinten yhteisön sisäisen kaupan kehityksen esteiden purkamista ja ihmisten ja eläinten terveyden turvaamiseen liittyvien sääntöjen yhdenmukaistamista ei voida toteuttaa, jos kyseisen direktiivin 12 artiklaa ei sovellettaisi tällaiseen tilanteeseen.

52 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 90/425 12 artiklassa tarkoitettua käsitettä ”yhteisön sisäistä kauppaa harjoittaa kauppias” on tulkittava siten, että se koskee muun muassa yleishyödyllistä yhdistystä, joka kuljettaa kodittomia koiria jäsenvaltiosta toiseen näiden koirien luovuttamiseksi sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet ottamaan ne vastaan ja maksaneet summan, joka lähtökohtaisesti kattaa kyseiselle yhdistykselle tästä aiheutuneet kustannukset.

Oikeudenkäyntikulut

53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta 22.12.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua ”kaupallisen toiminnan” käsitettä on tulkittava siten, että se kattaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toiminnan, joka koskee yleishyödyllisen yhdistyksen suorittamaa kodittomien koirien kuljetusta jäsenvaltiosta toiseen näiden koirien luovuttamiseksi sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet ottamaan ne vastaan ja maksaneet summan, joka lähtökohtaisesti kattaa kyseiselle yhdistykselle tästä aiheutuneet kustannukset.

2) **Eläinlääkärin- ja kotieläinjalostustarkastuksista yhteisön sisäisessä tiettyjen elävien eläinten ja tuotteiden kaupassa 26.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/425/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/60/ETY, 12 artiklassa tarkoitettua käsitettä ”yhteisön sisäistä kauppaa harjoittaa kauppias” on tulkittava siten, että se koskee muun muassa yleishyödyllistä yhdistystä, joka kuljettaa kodittomia koiria jäsenvaltiosta toiseen näiden koirien luovuttamiseksi sellaisten henkilöiden huostaan, jotka ovat sitoutuneet ottamaan ne vastaan ja maksaneet summan, joka lähtökohtaisesti kattaa kyseiselle yhdistykselle tästä aiheutuneet kustannukset.**

Allekirjoitukset